

ประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2560 ครั้งที่ 2
“เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
 วันที่ 16 – 17 กุมภาพันธ์ 2560 ณ อาคาร 90 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2nd National Conference 2017
“Creative Economy for Sustainable Development”
 February 16 – 17, 2017 at 90th Year Building Thepsatri Rajabhat University

จัดโดย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ร่วมกับภาคีเครือข่าย

1. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 2. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 3. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 4. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 5. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 6. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 7. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 8. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัย 9. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 10. คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 11. คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 12. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	13. คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 14. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 15. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 16. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 17. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 18. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 19. คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 20. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ 21. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 22. คณะบริหารธุรกิจและเทคนิคบัณฑิตการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษาอุดรธานี ๒๐๕๕ 23. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

การประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2560 ครั้งที่ 2

“เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
16 - 17 กุมภาพันธ์ 2560 ณ อาคาร 90 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ไตรตรังษ์
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

The Guideline Solving to the Elderly People Problems in Tritrung Area, Amphur
Muang, Kamphaeng Phet Province

เพ็ญศรี จันทร์อินทร์¹ และพัทธราภรณ์ อารีเอื้อ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรังษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรังษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรังษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 333 คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพสมรสอายุ 70 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับประถมศึกษาอาชีพเกษตรกรไม่มีรายได้และอาศัยอยู่กับคนอื่น 2-3 คน มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาสูงสุดได้แก่ด้านเศรษฐกิจแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุ พบว่า 1) ด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุควรมีการวางแผนการใช้เงินเท่าที่จำเป็น 2) ด้านความรู้ ควรมีการสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือชมรมผู้สูงอายุ 3) ด้านสุขภาพกาย ควรมีการส่งเสริม ป้องกัน การรักษาตามสิทธิของผู้สูงอายุ 4) ด้านสังคม ควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงสิทธิประโยชน์ในหลายๆ ช่องทาง 5) ด้านครอบครัว ควรมีการสร้างอาชีพหลักให้ 1 อาชีพ ต่อ 1 ครอบครัว 6) ด้านจิตใจ ควรมีการจัดความช่วยเหลือผู้สูงอายุในการดูแลรักษาโรคซึมเศร้า และ 7) ด้านค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง ควรมีการปลูกฝังค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงโดยการสร้างความรัก ความผูกพันแก่เด็กและเยาวชนไปสู่ผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: แนวทาง, ปัญหา, ผู้สูงอายุ

Abstract

The research had the aims as to study the elderly people problems and to find out the guideline to solve them in Tritrung Area, Amphur Muang, Kamphaeng Phet Province. The samplings were 333 elderly people in that area. The sampling finding out by using stratified random sampling. The statistic using for qualitative data were frequency, percentage, mean and standard deviation and quantitative data was content analysis. Questionnaire and workshop had used as the tools. The research results had found that;

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Most of them were female, married, 70 years old up, secondary school education level, agriculture career, no income and stayed with the others 2-3 people. The whole image of problem was in moderate level. Economic problem was the highest mean of all. The guideline to solve the elderly people problems had found that 1) Economic issue; they should plan how to use money as necessary 2) education issue; should build the elderly school or club 3) physical health issue; should support, protect and treat them 4) social issue; should publicize for their privilege in many ways 5) family issue; should have 1 main career for 1 family 6) mind issue; should help the depressed patients and 7) changing popularity issue; should foster the good popularity to the kids and youths to the elderly people.

Keywords: guideline, problems, elderly people

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น มีความก้าวหน้าทางการแพทย์และการสาธารณสุขในการบำบัด ดูแลรักษามากขึ้น ทำให้อัตราการเสียชีวิตลดลงส่งผลต่อโครงสร้างของประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวทำให้สัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น โดยเห็นได้จากการดำเนินงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ได้จัดทำการสำรวจประชากรสูงอายุมาแล้ว 5 ครั้ง โดยครั้งแรกได้ดำเนินการสำรวจในปี 2537 ครั้งที่ 2 สำรวจในปี 2545 ครั้งที่ 3 สำรวจในปี 2550 และครั้งที่ 4 สำรวจในปี 2554 ผลจากการสำรวจที่ผ่านมาทั้ง 4 ครั้ง พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัด โดยปี 2537 มีผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งประเทศ ปี 2545 และปี 2550 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.4 และ 10.7 ตามลำดับ ในปี 2554 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12.2 และทำการสำรวจครั้งล่าสุดในปี 2557 พบว่า มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด (ชายร้อยละ 13.8 และหญิงร้อยละ 16.1) ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในอาเซียนที่เข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ (Aging Society) การเป็นสังคมผู้สูงอายุ คือ การที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น (ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด) ในขณะที่วัยเด็กและแรงงานลดน้อยลงเรื่อยๆ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557, เว็บไซต์)

ผู้สูงอายุจึงเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วผู้สูงอายุต้องเผชิญกับสิ่งต่างๆ เช่น ปัญหาด้านสุขภาพกายด้านเศรษฐกิจ ด้านความรู้ ด้านสังคม ด้านจิตใจ ด้านครอบครัว และปัญหาด้านค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ จะทำให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ทางด้านปัญญา ทางด้านแรงจูงใจ และทางด้านร่างกาย โดยการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จะมามากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล

การดำเนินการวิจัยในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรัง ตำบลในเมือง จังหวัดกำแพงเพชรในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่การให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่มีการประมาณการดัชนีการสูงวัยที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ พ.ศ. 2563 สูงกว่าภาพรวมทั้งประเทศถึงร้อยละ 15.25 (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557, หน้า 8) ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุในการศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขเพื่อดำเนินการบริหารจัดการร่วมกับหน่วยงาน

ราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี เป็นหนึ่งในสถาบันครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น เล็งเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ ส่งผลทำให้สังคมก็จะมีค่านิยมที่น่าอยู่มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรัง อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรัง อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรัง อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในเดือนมกราคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ไตรตรัง อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชรในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เนื่องจากในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรัง ตำบลในเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นพื้นที่การให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่มีผู้สูงอายุร้อยละ 11.45 ซึ่งถือว่าก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่
  - 1.1 ผู้สูงอายุ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่ช่วยตนเองได้ดีหรือกลุ่มติดสังคม(Well Elder)เป็นผู้ที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีดำเนินชีวิตในสังคมได้โดยอิสระที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลไตรตรัง อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,506 คน และทำการกำหนดตัวอย่างโดยการเปิดตาราง Krejcie & Morgan (1970, pp.608-609) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 333 คน ทั้งนี้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกผู้สูงอายุออกตามหมู่บ้านจำนวน 15 หมู่บ้านโดยใช้เขตพื้นที่หมู่บ้านเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ เนื่องจากหมู่บ้านมีบริบทที่แตกต่างกัน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ
  - 1.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้นำชุมชน หัวหน้ากลุ่มผู้สูงอายุ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุในหน่วยงานเทศบาลปากดง องค์การบริหารส่วนตำบลไตรตรัง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไตรตรัง โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรัง อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชรจำนวน 34 คน

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรัง อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร เครื่องมือการวิจัยคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2. เครื่องมือการวิจัยกลุ่มที่ 1 คือ แบบสอบถามกลุ่มที่ 2 คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ใช้แบบสอบถามข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ เพื่อสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของผู้สูงอายุใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับปัญหา 5 ระดับ คือ ปัญหามากที่สุด ให้ 5 คะแนน ปัญหามาก ให้ 4 คะแนน ปัญหาปานกลาง ให้ 3 คะแนน ปัญหาน้อย ให้ 2 คะแนน และ การปัญหาน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน สำหรับผู้ที่ไม่มีปัญหาจะให้คะแนนเป็น 0 และไม่นำข้อมูลที่ไม่เป็นปัญหาในประเด็นที่สอบถามในข้ออื่นๆ มาร่วมวิเคราะห์ (Missing Value)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรัง อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชรโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาด้านสุขภาพกายด้านเศรษฐกิจ ด้านความรู้ ด้านสังคม ด้านจิตใจ ด้านครอบครัว และแนวทางการแก้ปัญหาด้านค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยค่าเฉลี่ยของปัญหาผู้สูงอายุแบ่งเป็น 5 ระดับ (ประคอง กรรณสูตร, 2542, หน้า 73) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แสดงว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แสดงว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แสดงว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แสดงว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผู้สูงอายุเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 49.3) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 78.61) อายุ 70 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 14.11) ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ประถมศึกษา (ร้อยละ 50.15) อาชีพหลักเกษตรกร (ร้อยละ 47.45) ไม่มีรายได้ (ร้อยละ 32.43) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคนอื่น 2-3 คน

2. ผู้สูงอายุมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาสูงสุดได้แก่ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.52$) รองลงมาคือด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.12$) ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X} = 2.70$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 2.63$) ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 2.58$) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 2.39$) และด้านค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 2.25$) ตามลำดับและเมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่าด้านสุขภาพกาย มีปัญหาโรคเกี่ยวกับกระดูกสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ด้านเศรษฐกิจมีปัญหารายได้ไม่เพียงพอสำหรับการเลี้ยงชีพสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ด้านความรู้มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีความรู้ไม่ทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสูงสุด ($\bar{X} = 3.39$) ด้านสังคม มีปัญหาไม่ทราบสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุในเรื่องต่างๆ สูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$) ด้านจิตใจมีปัญหารู้สึกท้อแท้ อ่างว้างสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$) ด้านครอบครัว มีปัญหาลูกหลานทำงานในเขตเมืองหรือห่างไกลสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) และด้านค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงมีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยมีปัญหาบุตรหลานต่างคนต่างอยู่ไม่มีการเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันสูงสุด ($\bar{X} = 2.38$)

ตารางที่ 1 ปัญหาของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ปัญหาของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปัญหา
ด้านเศรษฐกิจ	3.52	.71	มาก
ด้านความรู้	3.12	.56	ปานกลาง
ด้านสุขภาพกาย	2.70	.48	ปานกลาง
ด้านสังคม	2.63	.73	ปานกลาง
ด้านครอบครัว	2.58	.68	ปานกลาง
ด้านจิตใจ	2.39	.66	น้อย
ด้านค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง	2.25	.90	น้อย
ภาพรวม	2.79	.42	ปานกลาง

3. แนวทางการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุเรียงลำดับตามความสำคัญ พบว่า

3.1 ด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุมีแนวทางโดยมีการวางแผนและเก็บออมการใช้เงินควรมีการหารายได้เสริมจากการปลูกผักหรือรับจ้าง มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย นอกจากนี้ผู้สูงอายุสามารถขอเงินอุดหนุนจากราชการ เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมอาชีพ และหาช่องทางในการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสหรือผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพโดยจัดทำโครงการ ช่วยเหลือและหาตลาดรองรับสินค้าที่ผลิตออกมาจำหน่าย ทั้งนี้ส่วนราชการได้มีโครงการช่วยเหลือผู้สูงอายุทุกปีในเรื่องการสร้างอาชีพ มีงบประมาณการสร้างที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมโดยการปรับปรุงในจำนวนเงินหลังละ 10,000-20,000 บาท

3.2 ด้านความรู้ หน่วยงานราชการควรมีการสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเสริมสร้างกิจกรรมเสริมความรู้ เสริมสร้างความสุข นันทนาการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สูงอายุซึ่งกันและกัน มีการอบรมเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ควรมีมุมหนังสืออ่านเล่นสำหรับผู้สูงอายุในหมู่บ้านด้วย

3.3 ด้านสุขภาพกาย หน่วยงานราชการควรมีการส่งเสริม ป้องกัน การรักษาตามสิทธิของผู้สูงอายุ โดยมีการเขียนโครงการดูแลสุขภาพจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพ ควรมีการประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอบรมอาสาสมัครดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

3.4 ด้านสังคม หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงสิทธิประโยชน์ในหลายๆ ช่องทางให้ผู้สูงอายุได้รับทราบ รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมการเข้าสังคมของผู้สูงอายุให้มากขึ้น เช่น การเต้นโบก กิจกรรมพื้นบ้าน ตีกองยาว เพลงฉ่อย ระบาย ไม้ ไร่ รำคล้องช้าง ทำการยกย่องผู้สูงอายุที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ปลูกฝังค่านิยมจากรุ่นสู่รุ่น ทำการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรมโดยเน้นการปฏิบัติตัวในทางที่ดีทั้งเด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และทำการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของทุกคนในครอบครัว

3.5 ด้านครอบครัว ควรมีการสร้างอาชีพหลักให้ 1 อาชีพ ต่อ 1 ครอบครัว นอกจากนั้นหน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสำรวจความต้องการการเสริมสร้างอาชีพแก่ครอบครัว พร้อมทั้งให้การสนับสนุนในกระบวนการแก้ปัญหาด้านครอบครัว

3.6 ด้านจิตใจ หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมและความช่วยเหลือผู้สูงอายุในการดูแลรักษาโรคซึมเศร้า โดยประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงพยาบาลในเครือข่าย มีการเยี่ยมเยียนครัวเรือนที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต มีการจัดทำโครงการธรรมะเพื่อรักษาสุขภาพจิต นอกจากนี้ควรมีโครงการเพื่อนเยี่ยมเพื่อนของผู้สูงอายุด้วย

3.7 ด้านค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง ควรมีการปลูกฝังค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงโดยการสร้างความรัก ความผูกพันแก่เด็กและเยาวชนไปสู่ผู้สูงอายุ ควรมีการจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม หรือโครงการ 3 รัก 3 วย โดยให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ให้มีความรัก ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจ เป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยมีการวางแผนและเก็บออมการใช้เงินควรมีการหารายได้เสริม ซึ่งสอดคล้องกับกาญจณี กังวานพรศิริ และสุภมาส อังศุโชติ (2555) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องแนวทางและมาตรการส่งเสริมการออมของผู้สูงอายุตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาจังหวัดนันทบุรีพบว่ามาตรการระยะสั้นในการส่งเสริมการออม คือการจัดโครงการอบรมผู้สูงอายุให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารเงิน และเพิ่มการรับรู้ข่าวสารข้อมูลทางการเงินและมาตรการระยะยาว คือการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มจากการทำงาน

แนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุด้านด้านความรู้ หน่วยงานราชการควรมีการสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเสริมสร้างกิจกรรมเสริมความรู้ เสริมสร้างความสุข นันทนาการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สูงอายุซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสามารถนำไปทดลองใช้และศึกษาผลการใช้กับผู้สูงอายุในท้องถิ่นในงานวิจัยระยะที่ 2 และยังสอดคล้องกับพจนนา ศรีเจริญ (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอกประจำการในจังหวัดเลยพบว่าแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการรวมกลุ่มทางสังคมของผู้สูงอายุ ควรที่จะเน้นการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุเพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

แนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุด้านด้านสุขภาพกาย หน่วยงานราชการควรมีการส่งเสริม ป้องกันการรักษาตามสิทธิของผู้สูงอายุโดยมีการเขียนโครงการดูแลสุขภาพจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพ ควรมีการการอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับประมวญ พิรัชพันธุ์ (2543) ซึ่งได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมพบว่า แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยทำได้ด้วยการให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุและสังคม และการจัดบริการ/สวัสดิการที่กว้างขวางครอบคลุมความต้องการของผู้สูงอายุทุกกลุ่ม ตลอดไปถึงการทำให้เมืองและชุมชนให้น่าอยู่ อันจะเป็นอันานิสงส์ไม่เฉพาะแต่ผู้สูงอายุ แต่กับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวมด้วย

แนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุด้านด้านสังคม หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงสิทธิประโยชน์ในหลายๆ ช่องทางให้ผู้สูงอายุได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับกรแก้ว ธิรพงษ์สวัสดิ์ และคณะ (2557) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องสภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุเขตการสาธารณสุขที่ 10 และ 12 พบว่า การพัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน สถานบริการสาธารณสุขควรมีระบบบริการที่เน้นการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคแทรกซ้อนในผู้สูงอายุ และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ความรู้ข่าวสารให้มีความครอบคลุม

แนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุด้านด้านครอบครัว หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสร้างอาชีพหลักให้ 1 อาชีพ ต่อ 1 ครอบครัว นอกจากนั้นควรมีการสำรวจความต้องการการเสริมสร้าง อาชีพแก่ครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ ฎริชญา เทพศิริ (2555) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบล ทองหลวง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายกพบว่า รัฐควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุให้ชัดเจนเด่นชัดมีการจัดตั้งหน่วยงานประสานงานเพื่อทำหน้าที่ระหว่างหน่วยงานกับผู้สูงอายุเช่น โรงพยาบาลชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งนี้เพื่อประโยชน์โดยตรงกับผู้สูงอายุ

ด้านจิตใจ หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมและความช่วยเหลือผู้สูงอายุ ในการดูแลรักษาโรคซึมเศร้า โดยประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงพยาบาลในเครือข่าย ซึ่ง สอดคล้องกับภาวะเกิด ห้ตถกิจวิไล (2556) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ผลของกิจกรรมนันทนาการที่มีผลต่อภาวะซึมเศร้าของ ผู้สูงอายุ พบว่า ภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ 8 สัปดาห์ โดยใช้ Wilcoxon Signed Ranks Testภายหลังการทดลองผู้สูงอายุมีระดับคะแนนภาวะซึมเศร่าลดลง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05และยังสอดคล้องกับตติยา สารธิดาและคณะ (2557) ซึ่งศึกษาเรื่อง สถานะสุขภาพผู้สูงอายุใน เขตบริการสุขภาพที่ 10 พบว่าควรมีการส่งเสริมสุขภาพทางกายและจิตใจทั้งในระดับสถานพยาบาลและชุมชนโดย กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการดูแลตนเองแก่ผู้สูงอายุและครอบครัวโดยใช้หลัก 3อ. คืออาหารออกกำลังกาย และอารมณ์เพื่อลดหรือป้องกันภาวะเสี่ยงน้ำหนักเกินและภาวะเสี่ยงซึมเศร่า

แนวทางในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุด้านด้านค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง ควรมีการปลูกฝังค่านิยมที่ เปลี่ยนแปลงโดยการสร้างความรัก ความผูกพันแก่เด็กและเยาวชนไปสู่ผู้สูงอายุ ควรมีการจัดกิจกรรมละลาย พหุติกรรม หรือโครงการ 3 รัก 3 วย โดยให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ให้มีความรัก ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ฎริชญา เทพศิริ (2555) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลวง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายกพบว่า ควรมีการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวแบบสังคมไทยดั้งเดิม รวมทั้งสร้างค่านิยมในการให้ความเคารพและกตัญญูตเวทีแก่ผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการขยายผลในการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบทของชุมชนในพื้นที่อื่นโดย สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม

2. ควรมีการวิจัยและประเมินผลรายปีในด้านปัญหาและแนวทางแก้ไข้ปัญหาของผู้สูงอายุกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องต่างๆเพื่อนำผลการวิจัยไปวางแผนปรับปรุงกลยุทธ์ในการให้ความช่วยเหลือหรือสร้างนโยบายใหม่เพื่อให้ สามารถแก้ปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในพื้นที่อื่นที่มีผู้สูงอายุในบริบทที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความหลากหลายและ บูรณาการในการทำวิจัยมากขึ้น

2. ควรทำการวิจัยเจาะลึกถึงปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นอื่นที่น่าสนใจ เช่น การบริหาร จัดการสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ การบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อผู้สูงอายุ การบริหารจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมของ ผู้สูงอายุ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรแก้ว ธิรพงษ์สวัสดิ์ และคณะ. (2557). สภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุเขตการสาธารณสุขที่ 10 และ 12. วารสารศูนย์อนามัยที่ 7 อุบลราชธานีปีที่ 3 ฉบับที่ 1: มกราคม-มิถุนายน 2557. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- กาญจน์ กังวานพรศิริ และสุภมาส อังคุโชติ. (2555). แนวทางและมาตรการส่งเสริมการออมของผู้สูงอายุตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภาวะเกิด หัตถกิจวิไล. (2556). ผลของกิจกรรมนันทนาการที่มีผลต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ. หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานันทนาการ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ตติยาสารธิมาและคณะ. (2557). สถานะสุขภาพผู้สูงอายุในเขตบริการสุขภาพที่ 10. วารสารศูนย์อนามัยที่ 7 อุบลราชธานีปีที่ 3 ฉบับที่ 1: มกราคม-มิถุนายน 2557. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- ประมวญ พิริขพันธ์. (2543). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ. สำนักงบประมาณ.[Online]. Available: www.stou.ac.th/Offices/Ord/OrdOldPage/NewPage/pdf/.../R36.doc 2560, 10 มกราคม.
- พจนนา ศรีเจริญ. (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอกประจำการในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏเลย.เข้าถึงใน [Online]. Available: www.e-library.lib-pkc.com/index.php?p=show_detail&id=3270 2560, 10 มกราคม.
- ภูริชญาเทพศิริ. (2555).คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). ประชากรสูงอายุไทย: ปัจจุบันและอนาคต.[Online]. Available: https://www.m-society.go.th/article_attach/13225/17347.pdf 2560, 11มกราคม.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2554). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. [Online]. Available: <http://www.ssuir.ssru.ac.th/bitstream/ssuir/482/1/057-54.pdf> 2560, 10 มกราคม.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557).รายงานผลเบื้องต้นการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย. [Online]. Available: https://www.m-society.go.th/article_attach/14494/18145.pdf 2560, 10 มกราคม.